

Projektet: ”Byen, Vejen og Landskabet”



Der er ikke tidligere gennemført nationale analyser af motorvejsbyggeriets konsekvenser for f.eks. by og landskabet langs med og i et samspil med vejene. Veje af denne type kan forventes at tiltrække byfunktioner og have afgørende betydning for de nye byområders og eksisterende landskabers karakter, hvilket allerede kan konstateres ved at iagttage udviklingen langs motorvejene i dag. De muligheder som vejene giver, bidrager med ny dynamik til udviklingen i befolkningens bevægelsesmønstre.

Udbygningen af det danske motorvejsnet har afgørende betydning for de danske byer. Virksomheder og fabrikker kappes om at bygge på grundene ved siden af motorvejene – og hvis de får lov til det, vil Århus og København ende med at vokse sammen. Det viser første del af en ny undersøgelse af de danske motorveje.

En endeløs række af virksomheder, fabrikker og huse tværs over Sjælland og Fyn og op gennem Østjylland. Det billede kan om nogle år blive til virkelighed, hvis den nuværende planlægning langs med det danske motorvejsnet fortsætter.

Hvis bebyggelserne ved siden af motorvejene fortsætter med det tempo, de har på nu, vil København og Århus i stigende grad komme til at ligne det, vi lige nu ser i og omkring Los Angeles i USA – en ubrudt udstrækning af det sammenhængende byområde eller mere præcist som en lang række sammenvoksede perler på en snor. Projektet Byen, Vejen og Landskabet viser med tal fra Danmarks Statistik, hvordan Danmark over en 20-årig periode har udviklet sig til at bestå af to større pendlerområder med tyngdepunkter i København/Østsjælland og Århus/Østjylland. Flere og flere virksomheder vælger at bygge langs motorvejene, fordi det giver en maksimal daglig eksponering til de forbigående bilister og samtidig letter adgangen for kunder og leverandører. Det er den tendens, der skaber bånd-byer langs motorvejsnettet.

1. fase: En kortlægning, dvs. en overordnet rumlig kvantitativ analyse af lokalisering af bebyggelser langs det danske motorvejsnet.
2. fase: En rumlig funktionel analyse af hele forløbet samt karakteristiske delstrækninger af by-, vej- og landskaber langs det danske motorvejsnet.
3. fase: En perspektivering, dvs. en præsentation af strategier for hvorledes det potentielle motorvejsnet rummer, kan omformes med udgangspunkt i fremadrettede rumlige by- og landskabsstrategier.

Forskningsprojektets mål er at analysere og perspektivere den by- og landskabsudvikling, der er opstået i forbindelse med milliardinvesteringerne i motorvejsbyggeri i Danmark siden 60'erne, samt formulere fremtidsvisioner for udvikling og rumlige forløb omkring motorvejsnettet. Hypotesen er at realiseringen af motorvejsnettet, den øgede hastighed og fremkommelig, har haft afgørende betydning for byudviklingen, transportmønstrene i Danmark og for den måde danskerne i dag oplever afstande, byområder og landskaber på. Motorvejsnettet er samtidigt et moderne bygningsanlæg i landskabet, der som de hvidkalkede romanske kirker eller hærvejen gennem Jylland, vil sætte sig varige spor i by- og landområder og forandre landet for altid.



Forskningsprojektet afvikles i tre forskellige faser hvor der fokuseres på byudviklingen langs motorvejen, landskabet, de rumlige/oplevelsesmæssige sammenhænge mellem vej og landskab, og til sidst visioner for fremtidige motorvejsstrækningers samspil med byudvikling og landskab i motorvejskorridoren.

I fase 1 kortlægges byudvikling og pendling langs motorvejene. Der fokuseres på i hvilken grad vejene præger byudviklingen og tiltrækker virksomheder og arbejdspladser, med en ny type af bydannelse som resultat. Videre fokuseres på i hvilken grad motorvejene ser ud til at "strække" og re-orientere pendlingen med udgangspunkt i de muligheder som de nye veje giver.

I fase 2 analyseres landskabet i de danske motorvejskorridorer, sammen med de rumlige forløb som vej og landskab tilsammen danner. Det beskrives hvordan landskabet og vejen tilsammen danner nye rum, der indtager en central rolle for mange menneskers oplevelse af by og land. Der udvikles en typologi for samspillet mellem motorvej og landskab, der kan danne baggrund for en debat om hvilke udviklinger og vejoplevelser, der ønskes i danske motorvejskorridorer for fremtiden.

I fase 3 inddrages internationale erfaringer med visioner for mødet mellem vej, by og landskab - hvor vejkorridoren betragtes i sin helhed. De forskellige typer af "møder" mellem motorvej og by/land, fra fase 2, anvendes her som en del af en helhedsvision for vejens samspil med landskabet på to kommende danske motorvejsstrækninger.

Forskningsprojektet afrapporteres via en bog, der præsenterer resultaterne af analyserne og lægger op til debat om forvaltningen af arealerne langs med motorvejene i fremtiden. Delresultater præsenteres løbende på projektets hjemmeside, samt på seminarer og i arbejdsrapporter.

